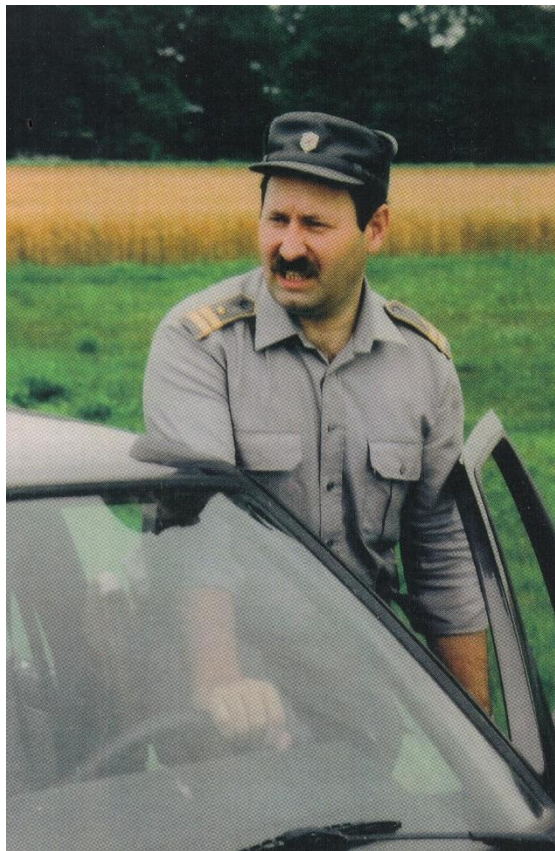

Od miličnika do državnega sekretaraja

Življenjepis, Miha Molan, policijski veteran

Rodil sem se v Brežicah 26. septembra 1953, mami Karolini in očetu Avgustu. Vsa mladostna leta sem preživel v krogu družine s starši in tremi brati v Dednji vasi pri Pišecah. Osnovno šolo sem obiskoval v Pišecah. Prve štiri razrede sem obiskoval v popoldanskem času, naslednja štiri pa dopoldan, saj je bil tak raspored nujen zaradi prostorske stiske. Težko je danes pojasniti mladostnikom, da smo preživljali izjemno prijetno in lepo mladost, čeprav ni bilo televizije, interneta in tablice. Ravno zato smo se več družili in bili veliko v naravi.

Slika 1: Vojna fotografija, načelnik inšpektorata milice UNZ Krško, samostojni inšpektor Miha Molan, Drnovo julij 1991, objavljena v časniku Naš glas 17. 7. 1991.

Po končani osnovni šoli sem bil po uspešno opravljenih sprejemnih izpiti in zdravniškem pregledu sprejet na šolanje v Stokovno šolo za notranje zadeve – kadetnico v Tacnu. V drugi generaciji kadetov sem izkusil življenje v internatu s precejšnjimi omejitvami. Vsak dan so bila dopoldan predavanja, v popoldanskem času pa obvezne učne ure v učilnicah. Ves čas šolanja smo bili v uniformah. Dober učni uspeh je bil pogoj za prost izhod v Ljubljano ob sobotah in nedeljah popoldan in na obisk domov enkrat mesečno, razen če smo bili dežurni razred. Kljub kar strogemu režimu in velikim omejitvam za mladostnike, na ta čas nimam slabih spominov. S končanjem izobraževanja v Tacnu sem postal miličnik pripravnik in sem bil razporejen na Postajo milice v Brežice. Vsekakor je bilo to veliko presenečenje, saj se takrat praviloma nikogar ni razporedilo na delo v okolje, iz katerega je izhajal. V Brežicah sem

opravljaj pripravniško dobo in v tem času preživel en mesec v Gornji Radgoni, kjer sem pridobival osnovna praktična znanja o delu na državni meji. Moj prvi komandir je bil Jože Teropšič, ki se ga še vedno spominjam z velikim spoštovanjem in prepričanjem, da je bil odličen starešina. Kot miličnik začetnik sem moral stanovati v samski sobi na postaji milice. Ne glede na delovni čas je bilo potrebno večkrat pomagati starejšim kolegom. Ta pomoč je bila največkrat ponoči s prevozi na kraje kaznivih dejanj, prometnih nesreč ali dogodkov, ko je bil potreben prevoz miličnikov, ki niso vozili avtomobilov. Tudi sicer so bili petkovi popoldnevi rezervirani za nas začetnike, da smo pomagali dežurnim pri urejanju registrov tiralic. Po enem letu sem bil razporejen k opravljanju nalog vodje sektorja, v prvih mesecih neformalno, s prvim januarjem 1973 pa tudi formalno. Delal sem na sektorju, ki je obsegal območja krajevnih skupnosti Čatež, Jesenice na Dolenjskem in Velike Doline. To delovno mesto se je leta 1974 z novo uredbo preimenovalo v vodjo varnostnega okoliša in takšen je bil tudi naziv funkcije. To delo je bilo primerljivo z današnjim delom vodje policijskega okoliša, vendar je obsegala razen preventivnih nalog tudi raziskovanje vseh kaznivih dejanj, ki so bila storjena na območju varnostnega okoliša, vseh dogodkov in drugih nalog s področja dela milice. Ena od pomembnih nalog je bilo delo na področju družbene samozaščite in v tem okviru sodelovanje s komiteji za Splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito v krajevnih skupnostih in delovnih organizacijah ter naloge na področju razvoja narodne zaščite.

V letu 1977 sem bil predlagan za izobraževanje iz dela na višji šoli. Šestnajstega septembra sem se tako vpisal na Višjo upravno šolo, oddelek za notranje zadeve v Ljubljani. Preselil sem se za dve leti v Ljubljano in študiral v peti generaciji, ki še dandanes slovi kot najboljša generacija te šole. Vsi smo bili izredni kolegi, ki smo si medsebojno pomagali pri študiju, skupaj pa smo preživljali tudi večino prostega časa. Postali smo močno medsebojno povezani, kar se odraža še sedaj, saj se vsako leto v drugem kraju srečujemo, izmenjujemo izkušnje in obujamo spomine. Po končanem študiju smo bili razporejeni na različna, večinoma vodstvena delovna mesta v milici in drugih službah organov za notranje zadeve po vsej Sloveniji. Sam sem bil julija 1979 razporejen na delovno mesto pomočnika komandirja na Postajo milice v Krško. V Krškem sem dobil tudi stanovanje, kamor sem se preselil z družino. V času šolanja na višji šoli sem namreč sklenil zakonsko zvezo z mojo izbranko Sonjo. V zakonu sta se nama rodila dva čudovita sinova, ki sta danes že samostojni osebnosti. Ko danes gledam na tiste čase, ne morem mimo dejstva, da me je nadpovprečno obremenjevalo delo oziroma služba in da sem manj moje energije posvečal družini. Zato sem neizmerno hvaležen moji soprogi, da je zapolnila ta manko in dala vse od sebe za vzgojo sinov, ki sta zrasla v pošteni in odgovorni osebnosti.

Kot vodstveni delavec milice sem izkušnje dobival od mojega predstojnika, komandirja postaje milice Krško Rudija Drganca. Učna doba je bila kratkega veka, saj je bila s prvim januarjem 1980 ustanovljena Uprava za notranje zadeve Krško, kamor je odšel na delo moj nadrejeni, sam pa sem bil imenovan za komandirja PM Krško. Ena izmed prvih nalog je bila izdelava načrta varovanja predsednika Socialistične federativne Republike Jugoslavije Josipa Broza – Tita na poti v Klinični center v Ljubljano in nato varovanje potovanja posmrtnih ostankov pokojnega predsednika v Beograd. Edina nuklearna elektrarna je zahtevala vrsto varnostnih ukrepov milice in moja naloga je bila izdelava prvih načrtov varovanja in načrtov

ukrepov v primeru izrednih dogodkov v NE Krško. Kot komandir sem se udeleževal ogledov krajev vseh hudih kaznivih dejanj, hudih prometnih nesreč in dogodkov, saj sem bil prepričan, da je mesto vodje tam, kjer so problemi. Podobno sem ravnal tudi v nadaljnji karieri v milici oziroma policiji. Delo komandirja še danes ocenjujem kot eno izmed najbolj prijetnih v moji karieri. Vsakodnevni stiki s sodelavci, soočanje z njihovimi osebnimi in službenimi problemi so zahtevali veliko medsebojnega razumevanja, strpnosti in spoštovanja. Dobri medsebojni odnosi so bili porok za kvalitetno izvajanje vseh nalog in zagotavljanje varnosti vsem občanom in drugim, ki so se znašli na območju občine. Kljub represivnemu značaju milice sem največ pozornosti namenjal ravno dobremu sodelovanju z ljudmi, zakonitosti dela vseh in reševanju vseh problemov z najmanjšo možno mero represije. Delo v organih občine, še posebej delo v Komiteju za splošni ljudski odpor in družbeno samozaščito, je bistveno prispevalo k dobremu medsebojnemu sodelovanju vseh deležnikov na tem pomembnem področju družbenega življenja, kar je imelo velik vpliv tudi na medsebojno sodelovanje v osamosvojitvenih procesih. Že takrat so se vzpostavila poznanstva in medsebojno zaupanje med pripadniki milice in teritorialne obrambe. Po letu dela na delovnem mestu komandirja sem se vpisal na izredni študij na Pravni fakulteti – smer notranje zadeve, v Ljubljani.

S septembrom 1984 sem bil po službeni potrebi premeščen v Upravo za notranje zadeve v Trbovlje na delovno mesto načelnika inšpektorata milice. Zaradi značaja dela sem se moral z družino preseliti v Zasavje, kjer smo nato živeli skoraj pet let. Spoznavanje novega okolja in navad ljudi in novo delovno mesto so zahtevali polno angažiranost, zaradi česar sem za nekaj časa prekinil s študijem, ki sem ga uspešno zaključil januarja 1989 in si pridobil naziv diplomirani pravnik. Diplomiral sem pri dr. Gorazdu Trpinu na temo varstva okolja. Kot načelnik IM sem bil odgovoren za delo vseh uniformiranih delavcev organov za notranje zadeve, za medsebojno koordinacijo z drugimi službami, za strokovno pomoč postajam milice, za vodenje zahtevnejših varnostnih nalog in tudi za nadzor nad delom PM. Organizacijska enota inšpektorata milice je bila stalna služba (današnji Operativno komunikacijski center), ki je izvajala naloge za potrebe vseh služb UNZ. Inšpektorat je bil odgovoren za izdelavo varnostnih in obrambnih načrtov za celotno UNZ. Marca 1989 sem bil znova premeščen po službeni potrebi na UNZ Krško na delovno mesto načelnika IM. Z družino sem se preselil najprej v Kostanjevico na Krki k ženini materi, konec leta 1990 pa v Krško, kjer živim še sedaj.

Leto 1989 je bilo izjemno turbulentno. Začelo se je z napovedjo mitinga resnice v mesecu marcu in nato prvega decembra. Za preprečitev mitinga resnice¹ je bil ravno inšpektorat milice tisti, ki je nosil glavno breme načrtovanja in kasneje izvajanja varnostnih nalog za preprečitev mitinga. Takrat je v Posavju delalo skupaj 95 uniformiranih miličnikov, za izvedbo vseh nalog v akciji »SEVER« pa smo potrebovali 600 miličnikov in kriminalistov. Tako smo izvedli vpoklic rezervnih miličnikov in dobili pomoč miličnikov in kriminalistov iz drugih območij Slovenije. Oskrba tako velikega števila delavcev je bila izjemno zahtevna, vendar izvedena vzorno. V akciji SEVER sem pridobil bogate izkušnje za racionalno uporabo razpoložljivih sil in sredstev, bogate izkušnje v medsebojnem koordiniranju in usklajenem delovanju različnih služb znotraj organov za notranje zadeve na vseh ravneh, izkušnje pri

¹ Miha Molan, Prepoved mitinga resnice – akcija »Sever.« Tomaz in Mitja Teropšič, Posavje v letih 1989–1991. Brežice 2001, str. 23–26.

nastanitvi in oskrbi enot z materialno tehničnimi sredstvi, nastanitvijo in prehrano. Ugotovljena je bila velika stopnja odgovornosti, strokovnosti in pripravljenosti za izvedbo naloženih nalog vseh sodelujočih, vključno s 100-odstotnim odzivom v mobilizaciji. Akcija SEVER je bila v organizacijskem smislu generalka za delovanje v osamosvojitveni vojni leta 1991 oziroma v vseh kasnejših dogodkih, povezanih z osamosvojitvijo Slovenije. Ko se danes omeni osamosvojitve Slovenije, se večinsko misli na obdobje med 25. junijem in 7. julijem 1991, kar je zmotno. Nesporno so se procesi osamosvajanja začeli že veliko prej in v njih sem kot načelnik IM ves čas aktivno sodeloval. Že omenjena akcija SEVER je bila odločilna in je jasno pokazala, da smo sami svoji gospodarji na ozemlju Slovenije.

V nadaljevanju do začetka vojne so se iz Beograda izvajali nenehni pritiski na Slovenijo, kar je zahtevalo našo večjo pripravljenost in reakcijo na vsak poskus destabiliziranja Slovenije. Pa če omenim samo najpomembnejše dogodke. Odvzem orožja Teritorialni obrambi je zahteval večje ukrepe za varnost objektov ONZ, za kar so bili na IM izdelani ustrezni načrti in usmeritve za delo na postajah milice. Sam neposredno formalno nisem sodeloval v projektu Manevrške strukture narodne zaščite, vendar sem bil z delom predstavnikov milice v njem seznanjen. Napoved odvzema nabornih evidenc je zahtevala načrten pristop in angažiranje posebne enote milice, ki je bila v času do vojne velikokrat v višji stopnji pripravljenosti in tudi velikokrat sklicana. Na IM smo konec leta 1990 izdelali načrt tajnega prevoza poslancev na zasedanje Skupščine RS v primeru izrednih razmer ali vojne. Naloge iz tega načrta so bile izvedene v času vojne 29. junija 1991. Sam sem izdelal načrt tajnega prijetja in osamitve najodgovornejših oseb JLA z letališča Cerklje v primeru neposredne vojne nevarnosti ali vojne (kodni signal »KRT«). Ta načrt ni bil nikoli realiziran. Z odredbo republiškega sekretarja Igorja Bavčarja sem bil 27. maja 1991 imenovan za člana koordinacijske podskupine za Dolenjsko, ki se je sestala na enem sestanku. Delo te podskupine v času vojne po moji oceni ni bilo zadovoljivo. Pomembno dejanje osamosvajanja je bila vzpostavitev državne meje z Republiko Hrvaško, ki se je navzven kazala z odprtjem mejne kontrolne točke tik pred vojno na Obrežju in sem ta projekt neposredno vodil. Ves čas vojne sem deloval na sedežu UNZ v Krškem in bil ves čas prisoten pri enotah milice na terenu. Ker so bile priprave na vojno, v katerih sem neposredno sodeloval, izvedene kvalitetno (med drugim tudi razgovori z miličniki in rezervnimi miličniki, sklic posebne enote, mobilizacija vojnoorganizacijskih enot milice), smo bili na začetek vojne v celoti pripravljeni. V času vojne sem sprejemal odločitve o angažiranju enot milice. Neposredno sem sodeloval pri zavarovanju organiziranega prebega skupine pilotov z letališča Cerklje in njihovo kasnejše varovanje. Udeležen sem bil pri pogajanjih s pripadniki JLA na Obrežju in v Brežicah, pri varovanju varovanih oseb na potovanjih preko Posavja, pri planiranju in usklajevanju aktivnosti za zasedbo vojaških objektov na območju Krškega, pri razporejanju posebne enote milice za izvajanje nalog blokade letališča in drugih nalog, za katere je bila določena s strani vodstva UNZ. V veliko zadovoljstvo mi je, da nam je z vsemi aktivnostmi uspelo zavarovati življenja civilnih oseb in da smo vojno končali brez žrtev med delavci ONZ.

Sprejem Brionske deklaracije je bil formalni konec vojne, vendar je bilo še vedno prisotno veliko nezaupanja in prepričanja, da se sovražnosti niso končale. V takem prepričanju sem skupaj s pripadnikom PEM s tovornim vozilom odpotoval na Pohorje in nato v Celje, od koder sva pripeljala poln kamion minsko eksplozivnih sredstev, streliva in protioklepne rakete

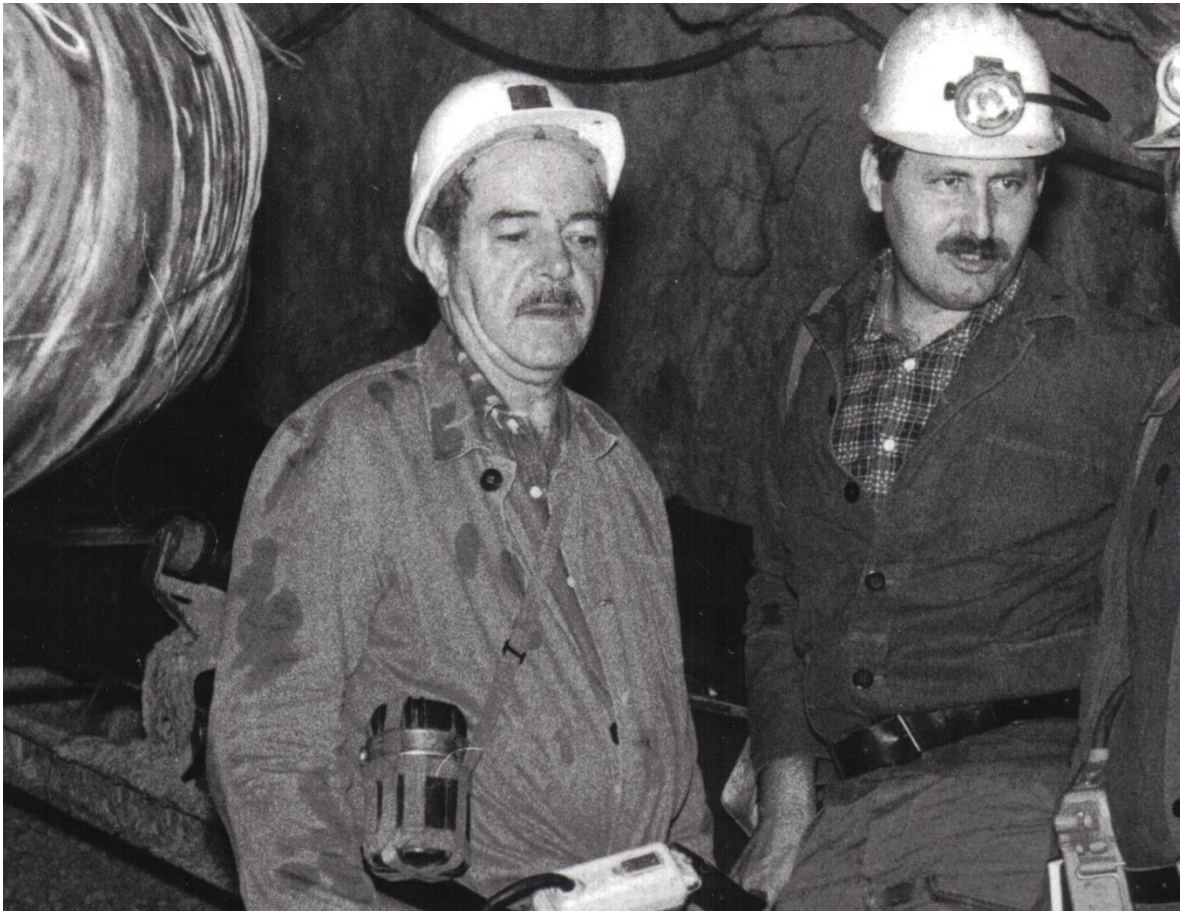
Zolja. Vse je bilo takoj razdeljeno v enote milice in PEM UNZ Krško. Pripadniki JLA so še vedno kršili dogovorjena pravila vedenja s streljanjem, grožnjami občanom in preprečevanjem izvajanja žetve v bližini letališča. Na IM smo izdelali načrt poostrelega nadzora Cerkelj in okolice, pri čemer je sodelovala tudi Specialna enota milice iz Ljubljane. Po teh aktivnostih so se razmere uredile in večjih incidentov vse do odhoda JLA iz Cerkelj ni bilo.

Konec vojne zame ni pomenil počitka in proslavljanja zadovoljstva nad uspehom. Začele so se diverzije na daljnovode, ki so jih izvajali pripadniki specialnih enot JLA. Največ dela je zahtevala izvedba projekta JUŽNA MEJA, saj je bilo potrebno pripraviti vse za vzpostavitev mejnih prehodov na meji s Hrvaško, tako v organizacijskem, strokovnem kot kadrovskega smislu. Vsi mejni prehodi so začeli z delom osmega oktobra 1991, marca 1992 so bile ustanovljene tri postaje mejne policije (2. februarja 1992 se je spremenilo ime milica v policijo). Vse rešitve so bile označene kotčasne, takočasno popolnjevanje enot z miličniki iz drugih enot Slovenije, kot so bili tudičasni objekti na mejnih prehodih. Tačasnost je trajala kar desetletje in več, kar vse je zahtevalo tudi veliko energije mene in mojih sodelavcev. Svoje delo v uniformirani policiji sem zaključil prvega julija 1998, ko sem bil najprej imenovan za vršilca dolžnosti in nato v začetku leta 1999 za načelnika oziroma direktorja Policijske uprave Krško. Svojo kariero v policiji sem zaključil konec leta 2000 kot direktor Policijske uprave Krško, svetovalec vlade. Takrat me je Vlada Republike Slovenije imenovala za državnega sekretarja na Ministrstvu za notranje zadeve, pristojnega oziroma odgovornega za policijo. To je bila politična funkcija, vendar sem že ob prvem razgovoru z ministrom dr. Radom Bohincem jasno povedal, da sem po duši policist in ne politik in da nisem član nobene politične stranke, kar ne bom tudi v prihodnje. Te moje opredelitve je minister spoštoval ves mandat in se tako nisem udeleževal strankarskih prireditev. V MNZ sem vodil urad za usmerjanje in nadzor policije, v delokrog katerega je sodila priprava zakonodaje s področja dela policije, vse naloge v zvezi z zasebnim varovanjem in detektivsko dejavnostjo, področje tajnih podatkov in ustanovitev državnega organa za področje boja proti korupciji. Razen priprave predpisov z vseh navedenih področij in njihovega zagovarjanja v delovnih telesih vlade in Državnega zbora, sem zamenjeval ministra v času njegove odsotnosti. Podobno kot danes je bil pereč problem migracij. Obiskoval sem občine po Sloveniji, vendar je bil odpor do centra za tujce velik in ponekod so grozili tudi z vaškimi stražami. Izjemno naporna štiri leta so bila zaključena z mojim odhodom v pokoj prvega maja 2005, ko je nastopil čas za pohodništvo in rekreativno kolesarjenje ter angažiranje v civilni družbi oziroma društvih. Več časa sem imel za lov in sem postal starešina lovske družine Pišce dva mandata in enako dobo predsednik zveze lovske družine Posavja. Bil sem štiri leta podpredsednik Združenja Sever in nato enštiriletni mandat predsednik policijsko veteranskega združenja. Tudi sicer sem aktivno sodeloval v več društvih, saj imam člansko izkaznico še v Društvu upokojenih delavcev Policijske uprave Maks Perc, sem član Ribiške družine Kostanjevica na Krki, član društva seniorjev, menedžerjev in strokovnjakov Posavja, član Zveze združenja borcev za vrednote NOB, član Društva za zdravje srca in ožilja Slovenije in Planinskega društva Videm. Veliko veselje in osebno zadovoljstvo pa sta mi sedaj dva vnuka, ki mi ob vsakem srečanju polepšata dan.

Za svoje delo sem prejel od državnih organov pisno pohvalo za delo v milici, nato bronasti, srebrni in zlati znak zaslug za varnost, medaljo zaslug za narod, bronasti znak Civilne

zaščite in državno odlikovanje častni znak svobode Republike Slovenije leta 1992. Kot policijski veteran sem prejel bronasti, srebrni in zlati znak Združenja Sever, plaketo Združenja Sever, zlati znak ZVVS, znak republiška koordinacija, srebrni znak osamosvojitve, spominski znak Policije za Slovenijo 91. Od lovske organizacije sem prejel znak za lovske zasluge ter red za lovske zasluge tretje, druge in prve stopnje.

Miha Molan

Slika 2: Delo miličnika je bilo tudi pod zemljo, v rovu rudnika Senovo 1981, Miha Molan kot komandir postaje milice Krško skupaj z načelnikom oddelka za zatiranje kriminalitete UNZ Krško Antonom Medvedom.

Slika 3: Delovno srečanje vodstev Policijske uprave Krško in Policijske uprave Zagreb, 1997, na sliki od leve: Zlatko Pirš, inšpektor za mejne zadeve – samostojni inšpektor, Miha Molan, načelnik inšpektorata milice, višji inšpektor I. razreda in Rajmund Veber, načelnik PU Krško.

Slika 4: Udeležba na meddržavnem srečanju predstavnikov notranjih ministrstev, dr. Rado Bohinc, minister za notranje zadeve in Miha Molan v funkciji državnega sekretarja MNZ, 2003.

Slika 5: Skupščina Zveze policijsko veteranskih društev Sever na Ptujju leta 2015. Na sliki od leve: Marjan Vrbnjak, predsednik Policijsko veteranskega društva Sever Maribor, Miha Molan kot prejemnik plakete Združenja Sever in dr. Tomaž Čas, predsednik Zveze policijsko veteranskih društev Sever.

Slika 6: Položajne oznake in oznake funkcij, ki jih je nosil Miha Molan na uniformi miličnika oz. policista:

Kadet (1968 – 1971)

Miličnik pripravnik (1971)

Miličnik (1972 – 1974)

Vodja varnostnega okoliša (1974 – 1976)

Vodja varnostnega okoliša (1976 – 1979)

Pomočnik komandirja (1979)

Komandir postaje milice (1980 – 1981)

Inšpektor II. razreda (1981 – 1984)

Inšpektor I. razreda (1984 – 1987)

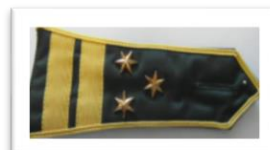
Samostojni inšpektor (1987)

Samostojni inšpektor (1987-1992)

Višji inšpektor (1992 – 1996)

Višji inšpektor I. razreda (1996 – 1998)

Slika 7: Vizitka direktorja policijske uprave Krško Mihe Molana.

Slika 8: Vizitka predsednika Zveze policijskih veteranskih društev Sever Slovenije Mihe Molana.